

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет (ННІ) ННІ неперервної освіти та туризму
«27» травня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КУРОРТНА СПРАВА

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Спеціальність 242 «Готельно-ресторанна справа»

Освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»

Факультет (ННІ) ННІ неперервної освіти та туризму

Розробники: доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму,

к.держ.упр., доцент Сергій КРАВЦОВ

доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму к.е.н. Лариса
ГОПКАЛО

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет (ННІ) ННІ неперервної освіти та туризму
«27» травня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

КУРОРТНА СПРАВА

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність 242 «Готельно-ресторанна справа»
Освітня програма «Готельно-ресторанний бізнес»
Факультет (ННІ) ННІ неперервної освіти та туризму
Розробники: доцент кафедри готельно-ресторанної справи та туризму
к.е.н. Лариса ГОПКАЛО

Київ – 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Курортна справа

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	_____бакалавр_____	
	(бакалавр, магістр)	
Спеціальність	241 «Готельно-ресторанна справа»	
	(шифр і назва)	
Освітня програма	Готельно-ресторанний бізнес	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	
Семестр	6	
Лекційні заняття	26 год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	10 год.
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	68 год.	100 год.
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою Навчального курсу «Курортна справа» покликаний сформувати у студентів уявлення щодо основних рекреаційних потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання з організації і розвитку рекреаційних систем.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Курортна справа» є:

- ознайомити з основними визначеннями понять “рекреація”, “рекреаційна діяльність”, “рекреаційні ресурси”, “рекреаційний потенціал”, “рекреаційні комплекси”;
- визначити сутність рекреаційного районоутворення і районування території, умови і чинники рекреаційної спеціалізації території;
- сформувати уявлення про зразки простору, стандарти та переваги рекреаційної діяльності різних соціокультурних утворень і рекреаційних регіонів світу;
- ознайомити з рекреаційним потенціалом України;
- визначити особливості сучасних міжнародних туристичних потоків, фактори, що впливають на кількісні та якісні зміни їх показників;
- розкрити сутність основних підходів і методів визначення ефективності використання рекреаційних ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти **компетентностями**:

Інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб’єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальними (ЗК):

ЗК 05.Здатність працювати в команді.

ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності.

Фаховими (СК):

СК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства

СК 09. Здатність здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів.

СК 14. Здатність розробляти пропозиції з удосконалення організації обслуговування та технологічного процесу виробництва продукції і послуг в

сільських оселях з урахуванням регіональних особливостей та національних традицій.

Програмні результати навчання:

ПРН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

ПРН 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг

ПРН 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

ПРН 17. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.

ПРН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

1. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	тижні	Кількість годин											
		денна форма						Заочна форма					
		усього	у тому числі					усь ого	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття рекреації													
Тема 1. Теоретичні основи рекреації	1	8	2	2			4	-	2				8
Тема 2. Основні концепції рекреації	2	8	2	2			4						8
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	3	8	2	2			4			2			8
Тема 4. Рекреаційна система	4	8	2	2			4						9
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	5	8	2	2			4		2				9
Тема 6. Природно-ресурсна складова	6	8	2	2			4	-		2			8

рекреаційної діяльності													
Разом за змістовним модулем 1		48	12	12			24		4	4			50
Змістовий модуль 2. Курортна справа													
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	7	1	2	2			4		2				5
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	8	10	2	2			4						5
Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	9	10	2	2			4	-		2			5
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	10	10	2	2			4		2				5
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	11	10	2	2			4	-		2			6
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	12	10	1	1			6						6
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	13	10	1	1			6		2				6
Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	14	10	1	1			6						6
Тема 15.	15	10	1	1			6	-		2			6

Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії													
Разом за змістовним модулем 2		72	14	14			36	62	6	6			50
Усього годин		120	26	26			68	120	10	10			100

3. Теми лекцій

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні основи рекралогії	2
Тема 2. Основні концепції рекреалогії	2
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	2
Тема 4. Рекреаційна система	2
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	2
Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	2
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	2
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	2
Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	2
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно- туристичного комплексу України	2
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	2
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	1
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	1
Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	1
Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	1
Разом	26

3. Теми практичних (семінарських) занять

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні основи рекралогії	2
Тема 2. Основні концепції рекреалогії	2
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	2
Тема 4. Рекреаційна система	2
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	2
Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	2
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	2
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	2

Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	2
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно- туристичного комплексу України	2
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	2
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	1
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	1
Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	1
Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	1
Разом	26

4. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Теоретичні основи рекреалогії	4
Тема 2. Основні концепції рекреалогії	4
Тема 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	4
Тема 4. Рекреаційна система	4
Тема 5. Організація рекреаційної діяльності	4
Тема 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	4
Тема 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	4
Тема 8. Організація санаторно-курортної діяльності	4
Тема 9. Система управління санаторно-курортним закладом	4
Тема 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно- туристичного комплексу України	6
Тема 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	6
Тема 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	6
Тема 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	6
Тема 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	6
Тема 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	6
Разом	68

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, розрахункових/графічних робіт, проєктів;

7. Методи навчання метод проблемного навчання;

- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Концептуальні засади міжнародного ринку готельних послуг		
Практичне заняття 1. Теоретичні основи рекреалогії	<i>ПРН 05, 17, 20</i> знати: – предмет, завдання та місце рекреалогії в системі наук – основні поняття: рекреація, рекреаційна діяльність, рекреаційна потреба уміти: – пояснювати значення рекреації для суспільства та особистості – аналізувати роль рекреації в економічному та соціальному розвитку	8
Практичне заняття 2. Основні концепції рекреалогії	<i>ПРН 5, 17, 20</i> знати: – класичні та сучасні наукові концепції у сфері рекреації – підходи до формування рекреаційної політики уміти: – порівнювати основні концепції з позиції практичного застосування – визначати сильні й слабкі сторони різних наукових підходів	8
Практичне заняття 3. Рекреаційний простір та рекреаційний потенціал	<i>ПРН 05, 17, 20</i> знати: – складові рекреаційного простору (природні, соціальні, інфраструктурні елементи) – методи оцінки рекреаційного потенціалу території уміти: – визначати рекреаційний потенціал конкретної території – розробляти рекомендації щодо його використання	8
Практичне заняття 4. Рекреаційна система	<i>ПРН 05, 17, 20</i> знати:	8

	– структура та типи рекреаційних систем (локальні, регіональні, глобальні) – зв'язки між елементами рекреаційної системи уміти: – будувати модель рекреаційної системи – аналізувати ефективність функціонування окремих елементів системи	
Практичне заняття 5. Організація рекреаційної діяльності	<i>ПРН 05, 08, 17, 20</i> знати: – принципи та форми організації рекреаційної діяльності – особливості рекреаційного навантаження на території уміти: – організовувати рекреаційні послуги відповідно до потреб споживачів – забезпечувати збалансоване використання рекреаційних ресурсів	9
Практичне заняття 6. Природно-ресурсна складова рекреаційної діяльності	<i>ПРН 05, 17, 20</i> знати: – основні типи природних ресурсів, що використовуються в рекреації – екологічні принципи раціонального використання природних ресурсів уміти: – оцінювати природно-ресурсний потенціал території для рекреації – розробляти проекти з охорони та відновлення рекреаційних ресурсів	9
Самостійна робота за модулем 1		20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 2		100
Змістовий модуль 2. Концептуальні засади міжнародного готельного бізнесу		
Практичне заняття 7. Поняття курортної справи та історія її розвитку	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – визначення курорту, типи курортів, основи курортології – етапи становлення курортної справи у світі та в Україні уміти: – аналізувати еволюцію курортної діяльності – класифікувати курорти за функціональними та природними ознаками	
Практичне заняття 8. Організація санаторно-курортної діяльності	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – специфіку надання санаторно-курортних послуг – основні моделі управління та фінансування курортної сфери уміти: – планувати процеси обслуговування клієнтів у санаторії	

	– впроваджувати ефективні підходи до організації послуг	
Практичне заняття 9. Система управління санаторно-курортним закладом	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – структуру, функції та повноваження адміністрації санаторію – нормативно-правову базу управління курортними установами уміти: – розробляти управлінські рішення щодо оптимізації роботи санаторію – здійснювати контроль якості надання санаторно-курортних послуг	
Практичне заняття 10. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – сучасний стан рекреаційно-туристичного комплексу України – основні проблеми та бар'єри розвитку в регіонах уміти: – проводити регіональний аналіз розвитку рекреаційної інфраструктури – пропонувати шляхи вирішення проблем та підвищення ефективності	
Практичне заняття 11. Європа - провідний рекреаційний регіон світу	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – основні рекреаційні регіони Європи та їх спеціалізацію – чинники, що сприяють лідерству Європи на глобальному ринку уміти: – оцінювати конкурентні переваги європейських курортів – адаптувати кращі європейські практики до українських умов	
Практичне заняття 12. Середземноморський рекреаційний комплекс - найбільш розвинений курортний комплекс світу	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – географічні та економічні особливості Середземноморського регіону – туристичні маршрути та продукти країн середземномор'я уміти: – аналізувати сезонні та інфраструктурні особливості курортів – формувати пропозиції з інтеграції українських продуктів у цей ринок	
Практичне заняття 13. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – особливості формування рекреаційних систем у США, Канаді, країнах Латинської Америки – популярні напрямки медичного, екологічного та активного туризму уміти:	

	– порівнювати рекреаційні моделі американських країн із європейськими – виявляти потенціал для міжнародного співробітництва	
Практичне заняття 14. Рекреаційні комплекси країн Африки	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – туристичні ресурси Північної, Центральної та Південної Африки – вплив кліматичних, екологічних та безпекових факторів на рекреацію уміти: – оцінювати перспективність африканських напрямків для інвестування – розробляти інформаційні матеріали про туристичні переваги регіону	
Практичне заняття 15. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії	<i>ПРН 17, 20</i> знати: – провідні країни Азії за рівнем розвитку рекреації та туризму – культурні та релігійні аспекти впливу на туристичну діяльність уміти: – аналізувати інноваційні підходи азійських країн до рекреаційної інфраструктури – інтегрувати елементи азійського досвіду в локальні рекреаційні проекти	
Самостійна робота за модулем 2		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Пропущенні практичні заняття повинні бути відпрацьовані самостійно, виконані роботи здаються через навчальний портал університету на перевірку викладачу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (н-д, лікарняний).
---	--

Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Індивідуальні завдання (есе, презентації тощо), що передбачають роботу з джерелами, повинні мати коректні текстові посилання на першоджерело.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Закон України «Про курорти» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – №50. – 435 с.
2. Закон України «Про туризм» від 19.09.95 №324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.
3. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: 3б. Нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 640 с.
4. Туристична діяльність в Україні: нормативно-правове регулювання / Роїна О.М. (2-е вид., змін та доп.). – К.: КНТ, 2006. – 464 с.
5. 22. Про курорти. Закон України від 05.10.2000 № 2026-III //ВВР України. — 2000. — № 50. — С. 435.

Базова

1. Заваріка Г.М. Курортна справа: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури (ЦУЛ), 2019. 264 с.
2. Топорницька М. Я. Курортологія: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 242 «Туризм» та 241 «Готельно-ресторанна справа». Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2019. 77 с.
3. Гурова Д. Д., Шморгуєнко Є. О. Рекреаційна географія: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 110 с.
4. Віндюк А. В., Гурова Д. Д., Корнієнко О. М. Рекреалогія та курортна справа: Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа», «Туризм». Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 268 с.
5. Килівник В.С., Гладкий О.В., Голяченко А.О., Рудий Ю.Й., Руда І.В. Курортологія: історичні, організаційні та клінічні аспекти. К.: Вид-во : Центр учбової літератури, 2021. 232 с.

Допоміжна

1. Клапчук В.М. Сучасна курортна справа України (вибрані лекції) : Навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2023. 89 с.
2. Мальська М. П., Малюга Л. А., Масюк Ю. О. Міжнародний курортний спа-менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 272 с.
3. Іванунік В.О., Явкін В.Г. Атрактивність рекреаційно-туристичних територій : Навч. посіб. 2-ге вид. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 248 с.
4. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 105 с.
5. Мальська М.П., Бордун О.Ю., Антонюк Н.В. Медичний і оздоровчий туризм (міжнародні та національні аспекти). Навч. посіб., Київ: вид-во «Каравела», 2022. 234 с.
6. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 105 с.
7. Павленко Є.Є., Ільницька Г.С., Павленко В.О. Оздоровчий туризм : навч. посібник для студентів денної форми навчання. Х. : НФаУ. 2021. 114 с.
8. Aleksandar Mratinković Leisure and Recreation Management 3G E-Learning, 2020. 321 p.
9. [Mary S. Wisnom](#)? [Lisa L. Capozio](#) Spa Management: An Introduction. XanEdu Publishing Inc, 2021. 270 p.
10. Cornell V. Resorts & Recreation Management Mindshapers Co Publishing, 2020.
11. [Adam R. Szromek](#) Zrównoważony model biznesu przedsiębiorstwa uzdrowiskowego. [CeDeWu](#), 2022. 158 s.

Ресурси мережі Інтернет

1. Курорти та санаторії України. – Режим доступу: <http://zymaghory.com/Tourism?all&spa-resorts/ukr>.